

sed & omnibus. Qui diligunt) τοῖς ἡγαπηκόσι, id est qui dilexerunt. Festina ad me) ἀπούρασμ. i. stude siue da operam. Alioqui quæ sermonis figura est festina cito, hoc est, ἤκομαι καὶ κατέρχομαι, quemadmodum iocatur Aristophanes.

Diligens hoc sæculum.) ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα. i. postq̄ dilexit præsens sæculum, siue àmplexus præsens sæculū. Crescens in Galatiam.) κρίσκη. i. Crisces, sed græcus sermo deflexit uocem latinam. In ministerio.) εἰς διακονίαν. i. ad ministerium.

Penula,

Penula.) græce φαλόνηρ, qd' est pallij genus nō cōsularis, ut quidā putant, sed quo tegimur ab hymbribus. Alij putāt esse thecā librōrū. Ita græcanica scholia. Hieronymus in tertio aduersus Pelagium dialogo uertit lacernam siue penulam. Tametsi in plerisq; cōdicibus pro lacerna deprauatum erat lucerna.

Et membranas.) Et redundat μεμβράνας, hic latinā uocem Paulus usurpauit.

Aerarius.) χαλκῆς. i. faber ærarius, ne q̄s de questore ærarij accipiat, aut custode æris accipiat, ut interpretati sunt quidam.

Reddet illi dominus.) Græce est reddat ἀποδώκ, ut sit imprecantis.

Et tu deuita.) φυλάσσου. i. obserua, siue caue. Resistit.) Resistit ἀμδέσκη.

Et liberauit.) ῥύσεται. i. liberabit, futuri temporis. Prædicatio impleatur.) πληροφορηθῆ id est ad plenum persuaderetur, & certam haberet fidem.

Cui gloria.) Græcus codex addidit, & imperium καὶ κράτος.

Eubolus.) εὐβουλος. Eubulus penultima producta, nomē a bono consilio dictum.

Et prudens.) Πρῶδης. Antiqui codices habent Pudens. Rursum uoce latina nonnihil detorta a græcis. Et fratres eius.) Non eius, sed omnes est apud græcos. Et ita legit diuus Ambrosius.

ANNOTATIONVM IN EPISTOLAS PAULI APOSTOLI AD TIMOTHEVM FINIS.

ANNOTATIONES IN EPISTOLAM PAULI APOSTOLI AD TITVM.

Insipem.) ἐπιελπίδι, id est in spe. & c. Qui nō mentitur.) δ' ἄψευδης, quasi dicas immentiens aut imendax, & a mendacio alienus, non mendax legit Ambrosius, & item Hieronymus.

Ante tempora sæcularia) πρὸ τῶν χρόνων αἰωνίων. i. ante tēpora aterna. Ita legit Hieronymus. Quæ credita est mihi.) ὁ ἐπισηύθη κρηγῶ, quod Faber Stapulensis ita uertit, cui cōmissus sum. Demiror autem ei uiro, tam profundum obrepisse somnum, ut nō agnosceret figuram græci sermonis, qua ita loquuntur, hanc rem ego cōmissus sum, quoties sentiunt, hæc res cōmissa est mihi, præsertim cum hæc loquendi formula toties sit obuia in Paulo. At cōiungere mihi uideor, quid iposuerit Fabro nostro nimirum ὁ ἄρθρον postpositiuus, dandi casu positus, cum accusandi casus magis cōueniret. Verum id factum est ob nomen quod antecessit eodem casu κρηγῶματι, cum quo concordat ὁ, iuxta græci sermonis idioma, dissidens a suo uerbo.

Secundum præceptum.) Rursum græce est κατ'ἐπιταγήν. i. iuxta iniunctionem. Nos uertimus

Stapulensem carpit.

uertimus delegatione, sentit em̄ sibi munus hoc praedicanđi delegatum a domino.

Tito dilecto filio.) γνήσιω τέκνω, id est uero, legitimo, pprio ac germano filio. Atq; ita legit Ambrosius, quasi dicas, uere filio & non notho, neq; degeneri a patre. Notat elegātia huius uerbi & diuus Hieronymus hunc enarrans locum.

Gratia & pax.) χάρις, ἔλεος, εἰρήνη, id est gratia misericordia, pax. Etiam si misericordia, nec Ambrosius addit. Reliqui te creta.) ἐμνήτη, id est in creta Graeci & urbium nominibus apponunt praepositionem, id quod apud Latinos rarissimum est. At interpres, ab insula uocabulo iustulit graecam praepositionem, quod profus est intolerabile.

Quae defunt corrigas.) ἐπιδιορθώσῃ, id est supercorrigas, ut explicandi gratia sic loquatur. Sentit autem se prius correxisse quaedam, Eadem nondum ad plenum correctā, iubet a Tito corrigi, Emphaticam graece uocis, notauit Hieronymus praesentem explicās locum. Per ciuitates.) κατὰ πόλιν, id est in ciuitate, siue per ciuitatem, id est in singulis ciuitatibus. Sine crimine.) ἀνέγκλητῶ, quod non ita sonat quasi dicas, uacantem omni culpa. Sed quē nemo possit accusare, siue criminari, & uocare in ius ob crimē aliquod, ἐγκαλεῖν, enim est intento crimine uocari in ius, & ἐγκλημα commissum, ob quod aliquis in ius trahi possit, ἀνέγκλητῶ, qui non possit ad hunc modum accusari. Atq; idem repetit paulo post. Oportet episcopum sine crimine esse.

In accusatione luxuria.) ἀσωτίας, id est luxus. Ne luxuriam pro libidine accipias.

Non superbum.) μὴ ἀυθάδῃ, id est non praefactum, quod Hieronymus & Ambrosius legunt, non proteruum, & recte sane. Nos uertimus praefactum.

Non percussorem.) οὐ πλῆκτην, hoc Hieronymus putat non pertinere ad pugnos, sed ad linguam contumeliosam & iurgiosam. Vnde & Horatius in odis Patruae uerba lingua, quemadmodum & in superioribus annotatum est.

Non turpis lucri cupidum.) μὴ ἀρχροκεδῆ, Graecā uocem unicā tribus circūlocutus est interpres, quasi dicas turpilucrum. Sentit autem Paulus, omne studium lucri foedū esse sacerdoti. At Carrensis festiuiter exposuit, turpis lucri, id est saecularis, quasi sit aliud genus quaestus ecclesiasticum honestum. Benignum.) φιλάγαδον, quasi dicas, studiosum bonarum rerum, aut amantem bonos. Superius dixit ἀφιλάγαδον. Hieronymus hoc loco pro φιλάγαδον, legit bonorum operum amatorem.

Sobrium.) σώφρονα, quod Hieronymus uertit, castū. Ambrosius, prudentem, atq; haec omnia significat σώφρων, nisi quod sobrius, omnia ferne complectitur. Notat autem diuus Hieronymus ueterē interpretem, qui uerbi ambiguitate deceptus, pro pudico uertit prudentem. Atqui ut interpreti non nihil patrociner, si graeca uox ambigua est, nimirum utriq; significans prudentem & pudicum, quomodo deceptus est uertens prudentem? An prudentia nō cōgruit episcopo? Verum ut alias admonui, diuus Hieronymus studio tuēdaē uirginitatis, undiq; colligit & asciscit praesidia, & quicquid potest ad suas pertrahit copias. Quāq; σώφρων graecis non tam prudentem sonat, q̄ sobrium & sanæ mentis, ut intelligamus animum sibi praesentem, & nullis temulētum cupiditatibus. Siquidem haec duo componit inter se Euripides, in Iphigenia Aulidensi, σιωπρωεῖν σοι γὰρ βούλομαι ἀλλ' οὐ σννοσεῖν. Iustum sanctum.) ὅσιον, quod ita interpretatur Hieronymus, ut dicat significare sanctitatem mixtam pietate, quae ad deū refertur. Nam ἅγιῶ, sanctus, hoc est purus a uicijs εὐσεβής, pius in deum.

Continentem.) ἐγκρατῆ, id est temperantē. Quod ut indicat diuus Hieronymus quidam haud recte, ad solam referunt libidinem, cum ad omēs pertineat affectus iram, auariciam, ambitionem, inuidiam, timorem, ut omnibus his sit superior episcopus. Mire id perspexit Paulus, nō posse p̄spicere alijs, qui ipse sit obnoxius affectibus. Ego nullā spem uideo rebus publicis, nisi princeps cōtingat, liber ab omibus uulgi cupiditatibus. At hodie haud scio, an ullum hominum genus magis seruiat omnibus affectibus.

Amplectentem.) ἀντεχόμενον, quod Ambrosius uertit, tenacem, diuus Hieronymus,

Cc obtinentem

obtinentem, Ambrosius elegantissime expressit græcam uocem. Nam ἀνεχέσθαι, dicitur proprie, qui adhæret alicui, uelut unguibus affixus, nec se finit auelli.

Fidelem sermonem.) τῆς οὐ λόγου, quod alias Ambrosius uertit humanus sermo, significat autem sermonem. Certum & in dubitatum & certa respondeat, & quæ ipsam ueritatem præ se ferant. Ut potens sit exhortari.) Græce est, & exhortari.

Inobedientes.) ἀνοπότακτοι, quod diuus Hieronymus legit non subditi, sonat autem quasi dicas, qui in ordinem cogi non possint.

Deceptores.) φρεναπάται, Græcis est dicitio cōposita quæ perinde sonat, ac si dicas, mētium deceptores, & ad hunc modum interpretatur diuus Hieronymus, Pessimū autē & perniciosissimum genus decipiendū, ubi quis mentem omnium a citionum fontē prauis inficit opinionibus. Nam hac uia fit, ut non solum non pudeat malefactorū, uerum etiam ex his laudē petamus. Caterū uani loqui, Græce est ματαιολόγοι, quod non sonat mendacem, sed inania friuolaq; loquentem. Nam uanus proprie latinis dicitur mendax.

Quos oportet redargui.) ἐπισομιζερ, id est occludere, siue obturare os. Hieronymus legit, silentium indici. Hoc ex loco palam est Laurentium in euangelio Lucae legisse, aut certe somniasse ἐπισομιζερ pro ἀποσομιζερ, de quo quod tum succurrebat illic diximus.

Ventris pigri.) Ventres legendum est, γαστέρες ἀργαί. Nam ipsos uentres appellat, ab domini deditos. Increpa illos dure.) ἀποτόμωσ, id est ad uiuum & seuerē. Nec est increpa, sed argue ἐλεγχε, hoc est refelle. Auertentium se a ueritate.) ἀποσρεφομένων πτω ἀλήθειαν, id est auertentium ueritatem, hoc est abhorrentium a ueritate.

Abominati & incredibiles.) βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπίστοι, id est abominabiles cū sint & increduli Ambrosius & Hieronymus legunt, execrabiles & inobedientes pro quo nō male quadrabat intractabiles, aut imperuasibiles.

Proprius eorum propheta.) ἰσοε ἀνὴρ προφήτης, prophetam uocat poetam, qui quasi præfenserit futura, proprium autem uocat, quod Cretenis fuerit, ipse qui hæc de Creten libris scripserit, siue quod per Ioniam prophetam uocauit, quasi talibus Christianis tales congruerent prophetae, siue quod is Epimenidis liber unde uersiculus hic sumptus creditur, titulum habeat, περὶ τῶν χρησμοῶν, id est de oraculis. Tamen nō desunt qui testimonium hoc ad Callimachum referant, apud quē initium huius carminis inuenitur κρητὸς αἰεὶ φεῦσαι, quod Iouis sepulchrum apud se esse confinixerint, cū is iuxta uulgi opinionē fuerit immortalis. Extat & prouerbiū Græcis Cretenisium testans uanitatem, κρητίζερ πρὸς θεῦ κρητῖα. Verum hac de re qui uelit plenius cognoscere legat Miscellanea. Angeli Politiiani, aut nostras Chiliades. Nam hic, quoniam annotationes scribimus breuitati, quoad licet studēdū. De occasione huius carminis testatur & græcanica scholia. Est autem uersus integer heroicus apud Epimenidem Cretensem. In quo sane demiror Stapulēsem laborasse, ut carmen carmine redderet, idq; ad hunc modum Gnosius usq; loquax mala bestia, uiscera pigra. Nec em̄ idem est loquacem esse & mendacem. Et ut hominem cibo deditum uentrem dicimus, non item uiscera dicimus.

Malæ bestia.) θηρία, quod non simpliciter bestias, sed & feras ac ueneno noxias bestias significat. Ut sane sint.) ἵνα ὑγαίνωσι illud admonendus est lector, Paulum frequentius usum hoc uerbo, quo Græci significant, quicquid probandum est. Vnde illud, μηδὲν ὑγιές, id est nihil sanum, cum omnia displicent. Hic igitur ut sani sint, nihil aliud est, q̄ ut recte se gerāt. Ut rursum νοσῆμι, id est agrotare dicitur apud illos, q̄ nō recte est affectus.

Coinquinatis autem.) μεμιασμένοις, quod magis sonat impiatis, & piaculo aliquo prophanatis, ut sint arcendi a sacris. Quin & illud omnia munda mundis, rectius erat, omnia pura puris. Quandoquidem his uerbis utuntur, cum de castitate sacrorum agunt. Extat em̄ lex apud Senecam. Sacerdos sit casta castis, pura puris. Vides ut Paulus in nullos in cadescat acrius, q̄ in eos qui Mosaicis cerimonijs Christū tendebat abolere, & hoc prætextu tyrannidē in Christianam plæbem occupare. Caterum profitentur magis cōgrue

bat hic

Epimenidis poëtes usus a paulo adductus.

Obis. 102
 S. Hierony
 pudicos. 102
 pro se ferentes
 cas. eo amicitia
 reas. Admonet ita
 explicans compos
 ad omem corpor
 ses. In Hieronym
 Multo uino sei
 sus, solent autem
 Bene docente
 Ut prudentia
 Hieronymus leg
 gnitatem, cui fa
 Adolescentu
 dari matronis t
 Prudentes.)
 fortassis quadra
 Domus curan
 rem domi cau
 gebat uenere
 Ut sobrii sint.
 Te ipsum præ
 Exemplum.) 7
 In doctrina, in m
 de quo di
 statem doctrine
 non uidet esse ca
 non paulum q
 potest, quod cor
 creatur.) 102
 Hieronymus legat
 uita dicere siue nith
 quod Græcos. Subdit
 alio modo, ut acc
 multos seruos comple
 Præterea idem habent
 præterea idem distinguen
 ui limitata ac placeat
 in bono continent. Miru
 Na cotradictio.) 102

bat hic cōfitentur ὁμολογοῦσι. Confitentur se.) ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, id est profitentē se scire. Nam hoc quoq; significat ὁμολογεῖν.

EX CAPITE SECVNDO.

Sobrios.) νεφελίους, quam uocem Hieronymus admonet ambiguam esse significātem utrūq; & sobriū, hoc est non temulentū & uigilantem. Quādoquidē & uerbum νήφιμ, anceps est. Prudentes.) σώφρονας, id est moderatos, quod rursum diuus Hieronymus uertit pudicos, suo more, & ne uideatur absurde senibus præcipi pudicitia, addit ne in aliena ætate turpiter libidini uacare uideantur.

Pudicos.) σεμνοῦς, quod aptius Ambrosius uertit, graues, hoc est seueros, & honestatem proferentes. In habitu sancto.) ἐν κατὰσῆματι ἱεροπρεπέος, quod perinde ualet, ac si dicas, eo amictu, eoq; incelsu & corporis motu, qui deceat sacras matronas, ac deo dicatas. Admonet ita diuus Hieronymus, Ambrosius uertit in statu religiōe digno, uelut explicans compositam uocem, ἱεροπρεπῆς & κατὰσῆμα, referens nō solum ad uestitum, sed ad omnem corporis habitum. Non criminatrices.) μὴ διαβόλους, id est nō calumniatrices. In Hieronymo legimus incentrices, haud scio an mendose.

Multo uino seruientes.) πολλὰ ὄνω δεδουλωμέναις, id est multo uino deditas, siue addictas, solent autem anus huic uicio affines esse.

Bene docentes.) καλοδιδασκάλους, id est honesta docentes.

Vt prudentiam doceant.) ὡς σωφρονίζωσι, id est ut sobrias siue pudicas reddant, quod Hieronymus legit, ut ad castitatem erudiant, suo more torquēs quicquid potest ad uirginitatem, cui fauit, non sine suspitione, nec sine calumnia. Ambrosius legit ut instituāt.

Adolescentulas.) Hunc accusatiuum, Græci referunt ad σωφρονίζωσι, ut intelligas mandari matronis natu grandioribus, ut doceant puellas amare maritos.

Prudentes.) σώφρονας, quod rursus Hieronymus legit castas. Sed quia sequitur castas, fortassis quadrabat hic sobrias, aut prudentes.

Domus curam habētēs.) δικουρούς, quod sonat, domus custodes, ut assidue domi sint, & rem domi curent. Quæ præcipue mulierū laus. Vnde ueteres autore Plutarcho pingebāt uenrem testudini insistentem, quod id animal nūq; a domo discedat.

Vt sobrii sint.) σώφρονες, & hic Hieronymus legit, pudici, sui similis.

Teipsum præbe.) Præbens, παρεχόμενος, & ita legit Ambrosius græcis consentiens.

Exemplum.) τύπωμ, id est formam aut exemplar potius, q̄ exemplum.

In doctrina, in integritate.) Græce sic habet, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, ἀδιαφορίᾳ, σεμνότητι, ἀφθαρσίᾳ, λόγῳ ὑγιῆ. I. in doctrina, integritatem, grauitatem, incorruptionē, Verbū sanū est, λόγῳ ὑγιῆ de quo diuus Hieronymus non nihil admonet, nēpe quæ sequenter ad integritatem doctrinæ posse referri, sed obstare quod sequitur, sermonem sanum. At mihi non uideē esse causā, cur hic offendamur. Quāq; eī nemo docet, nisi loquatur, tamē refert non paulum quomodo loquaris. Irreprehensibile.) ἀκατάγνωστωμ, quod & ita sonare potest, quod contemni non possit.

Veretur.) ἐμτραπή, id est pudefiat, quod sapius iam uertit confundatur. Ambrosius & Hieronymus legunt, reuereatur. Nihil habens dicere.) μηδὲμ ἔχωμ λέγειμ, id est nihil potens dicere, siue nihil habens quod dicat. Nam ἔχωμ cū infinito uerbo, significat posse apud Græcos. Subditos esse.) Diuus Hieronymus admonet hunc locum bifariam legi. Altero modo, ut accipias seruos subditos esse debere dominis in omnibus. Altero ut intelligas seruos complacētēs esse debere in omnibus, ὑποτάσσεται, ἐμ πᾶσιμ ἑταίρους εἶναι. Atq; ita quidem habent Græci codices, huius tēpestatis. Etiam si Hieronymus indicat, græcos secus distinguere. Nempe iuxta priorē sensum. Porro ἑταίρους interpretatur, nō qui fatifaciant ac placeant dominis, sed sibi nō displiceant, & suam fortunam qualiscūq; est boni consulant. Mirum est autem unde Ambrosius legerit optimos, nisi mendū est.

Nō cōtradictēs,) μὴ ἀντιλέγοντας quod eleganter reddidit Ambrosius respōsatores.

Non fraudantes.) μη νοσφισόμενους, quod Hieronymus legit furantes. Est enim νοσφισειν aliquid decerpere ac furtim detrahere, cum totam rem non ausis tollere, quod serui solent. Sed in omnibus.) Sed fidem omnem, πισιν πάσαν.

Saluatoris & salutaris.) Græca secus habent, η χάρις τ̄ θεού η σωτήριος, id est gratia dei salutaris, uel salutifera. Etiam si Hieronymus & Ambrosius aliter legunt.

Abnegantes.) ἀφηνεχόμενοι, participium est præteriti temporis, poterat uerti, abnegatis sæcularibus desyderijs, ut legit Ambrosius. Abnegata impietate & sæcularibus desyderijs. Sæcularia desy.) κοσμικὰς ἐπιθυμίας, id est mundana desyderia. Alioqui latinis sæculari dicitur quod centesimo quoque anno instauratur, ut ludi sæculares. Neque enim est ab eo quod sequitur ἐν τῷ νῦν αἰῶνι in hoc sæculo. Sobrie.) σωφρόνως, quod hic quoque Hieronymus uertit pudice, suo more. Et aduentum.) ἐπιφάνεια, id est apparitionem, siue illustrationem, ut & alias uertit. Quam eadem uox & aduentum significat, sed cum splendore, ueluti cum emergit sol. Magni dei & saluatoris.) τοῦ μεγάλου θεοῦ η̄ σωτῆρος. Id ita legi potest, ut utriusque pertineat ad Christum, dei & saluatoris, aut prius pertineat ad patrem, posterius ad Christum Chrysostomus utriusque tribuit Christo, & item Hieronymus, exultantes aduersus Arrianos, ceu uictores, cum sermo plane sit anceps.

Populum acceptabilem.) περιούσιον, id est peculiarem, diuus Hieronymus in commentarijs huius loci, negat se a quopiam sæcularium perito literarum potuisse discere, quid esset, περιούσιον. Verum ex Deuteronomio collegisse. Vnde Paulus hanc locum sumpsit, se uidetur, ut esset ei in populum acceptabilem ex omnibus populis. Rursum in psalmo uicesimo quarto. Elegit sibi dominus in possessionem sibi, quod dictum est in possessionem Septuaginta ac Theodotion transtulerunt περιουσιασμού. Aquila & quinta aditio περιούσιον, syllabæ cōmutatione facta, non sensus Symmachus pro eo quod est in græco περιούσιον, in Hebræo נֶחֱדָד expressit יֵצֵאֶרְעָם, hoc est egregium uel præcipuum, pro eo quod idem in alio uolumine latino sermone utens peculiarem interpretatus est. Putat enim Hieronymus minimum interesse inter περιούσιον & ἐπιούσιον. Porro uarietas hæc nascitur ex ambiguitate præpositionis περι, & ἐπι. Etenim qui uertunt possessionem, & peculiarem, huc spectarunt, quod οὐσία significat substantiam, hoc est facultates & possessiones, & περι, circum, ut quod in bonis nostris sit, & in nostro, ut aiunt, are id peculiare dicimus. Rursum qui uerterunt egregium, huc respexerunt, quod περι, significat aliquoties eminentiam, & οὐσία, essentiam, quasi dicas, reliquas substantias antecellentem. Existimat in eundem sensum accipi posse, quod est in precatōne dominica. Panem nostrum, ἐπιούσιον, id est non uulgarē, sed eximium illum, qui de cælo mittitur. Qua de re & suo loco non nihil attigimus. Porro quod addit Faber. Hieronymo idem esse περιούσιον & γνήσιον, minor unde sumpsit, nisi forte idem esse putet peculiare & ingenuum aut uerum. Quæ admodum Symmachus ut dixi peculiarem uertit. Sectatorem bon.) ζῆλωτὴς, id est, æmulatorem, & ita Ambrosius. Cum omni imperio.) μετὰ πάσης ἐπιταγῆς, non quod iubeat illum esse imperiosum, sed quod uelut hæc diligenter mandari atque iniungi populo.

EX CAPITULO TERTIO.

Nemo te contemnat.) μηδὲς σου περιφρονεῖτω, diuus Hieronymus admonet hic non esse idem uerbum, quo usus sit Paulus scribens ad Timotheum. Nul- lus adolescentiam tuam contemnat, illic enim esse, καταφρονεῖτω, καταφρονεῖν, enim dici, qui despicit, ac nihili facit, quod & in bonam partem accipi possit, uelati si quis pro Christo contemnat cruciatum aut mortem περιφρονεῖν, qui fastu quodam sibi uideat alio melior ac sapientior. Citatque illud Aristophanium, ἀεροβατῶν ἢ περιφρονῶ ἐμὴν ἥλιον. Interpretans ad hunc modum, scando per aerem, & pluris me noui esse quam solem. Vult igitur Paulus Titum ita uiuere, ut nemo sit, qui sibi melior uideri possit, quam ipse sit episcopus.

Dicto obedire.) παρὰρχαίῃ quod est proprie magistratibus parere.

Non litigiosos.) ἀμάχους id est non pugnaces, hoc est non iurgiosos & contentiosos

Increduli

Sæculari,

Periούσιον græcè peculiare,

periliare,

Increduli.)
Et humanitas,
unitatem intep
& itez dñi Hieron
Nec em̄ dicit habet
has, nihil aliud sign
Sperat. Et quod de
fiam. Non ex o
que sunt in iustici
uris. Abund
Volo te confam
Vt curis bonis c
reddidit, ut sollicit
Bonis operibus
Qui credunt.)
Pagnas legis.)
ueniant, inquit, e
Post unā & sec
dmonitionem;
non qui dissenti
Deuita.) παρ
Proprio iudi
qui pertinacite
quā & ita pote
at, ut sit per se
monitus nolue
Studiose præ
hospitiis exhi
Dilcant autem
in latinis antiqu

ANNO

Dilectio ad
Apy ita ley
non partic
finæ.) καὶ
infros.) N
idum Iteum & in omn
De familia sentit.
Chrysostomus hunc e

Increduli.) ἀπειθεῖς. Ambrosius inobsequentes, Hieronymus legit inobedientes.
 Et humanitas.) ἢ φιλάνθρωπία, id est amor erga homines. Nam quidam hoc loco hu-
 manitatem interpretantur incarnationem Christi. At Paulus hic loquitur de patre Iesu
 & ἐπεφάνη Hieronymus uertit, illuxit, hoc est palam facta est per filium incarnatum.
 Nec em̄ locū habet distinctio Thomæ, quā hic inducit qđ græca uox qua usus est Pau-
 lus, nihil aliud significare potest, q̄ studium & amorem erga hoies, cui diuersa est μισαν-
 θρωπία. Et quod deum saluatorem uocat magis ad patrem referendum uidetur, q̄ ad fi-
 lium. Non ex operibus iusticiæ.) οὐκ ἐξ ἔργων ἢ ἐν δικαιοσύνη, id est, non ex operibus,
 quæ sunt in iusticiā. Sentit aut̄ de operibus legis Mosāicæ, de quibus multa scribit Rho-
 manis. Abunde.) πλουσίως, quod Hieronymus uertit opulenter.
 Volo te confirmare.) βεβαιουῦν, quod anceps est uerbum, potest em̄ esse cōfirmari.
 Ut curēt bonis operibus præesse.) ἵνα φροντισῶσι καλῶν ἔργων προϊσαδαι. Ambrosius ita
 reddidit, ut solliciti sint ad effectum bonorum operum.
 Bonis operibus.) Hic datius est, & respondet præpositioni præ.
 Qui credunt.) οἱ πεπιστευκότες, id est qui crediderunt.
 Pugnas legis.) μάχας νομικὰς, id est pugnas legales, quod Hieronymus explicās, quæ
 ueniunt, inquit, ex lege. Deuita.) περιῆσατο, de quo superius diximus.
 Post unā & secundā.) Latinius erat, post unam & alteram, & ita legit Hieronymus. Et
 admonitionem, melius q̄ correptionem, ut indicat idem. Caterum hæreticum appellat Hæreticus scilicet factiosus
 non qui dissentiat a conclusionibus magistrorum nostrorum, sed factiosum.
 Deuita.) παραιτοῦ, id est reiice, non est περιῆσατο, quod mox eodē uerbo expressit.
 Proprio iudicio condemnatus.) αυτοκατάκριτος, uoce composita, per se cōdemnatus
 qui pertinaciter dissentiat ab omnibus. Caterum illud subuersus est græce ἐξέτραπται
 qđ & ita potest accipi excidit a uia, siue deflexit & ἀμαρτάνη potest uerti errat, sed ita eri-
 rat, ut sit per se condemnatus, etiam si nemo illum condemnet, ut q̄ semel atq; iterū ad-
 monitus noluerit resipiscere. Legis peritum.) νομικόν, Hieronymus legit legis doctor.
 Studiose præmitte.) πρόπεμφορ imo deducito, siue prosequere, quod officiū solemus
 hospitibus exhibere. Atq; in hunc sensum interpretatur diuus Hieronymus.
 Discant autem & uestri.) Nostri prima persona legitur tum in Græcis codicibus, tum
 in latinis antiquis.

ANNOTATIONVM IN EPISTOLAM
 PAULI AD TITVM.
 FINIS.

ANNOTATIONES IN EPISTOLAM PAULI
 APOSTOLI AD PHILEMONEM
 CAPVT PRIMVM.

Dilecto adiutori.) αγαπητῶ καὶ συνεργῶ, i. dilecto & adiutori, siue cooperario.
 Atq; ita legit in uetustis codicibus latinorū. Nam dilecto, hic nomen est,
 non participiū, cuius admonet & Hieronymus. Et Appiæ sorori charis-
 simæ.) καὶ ἀπφία τῆ ἀγαπητῆ. i. Et Appiæ dilectæ. In dño Iesu, & in om̄es
 sanctos.) Mirū cur casum mutarit, cum Græcis sit utrobique casus accusandī,
 in dñm Iesum, & in omnes sanctos. Que in domo tua est ecclesia.) ἢ τῆ κατῶικου σου
 ἐκκλησία. De familia sentit, proinde nos uertimus, cōgregationē. Indicat hoc haud obscu-
 re Chrysostronus hunc enatrans locū. Euidens fiat.) Græci legunt ἐνεργῆς, i. efficax. Nā
 Cc 3 ἐνεργῆς